

הוועדה לענייני ביקורת

טיפול הוועדה ועיריית בת-ים בדוח מבקר העירייה ובדוח רואה החשבון של משרד הפנים בשנים 2001 - 2002

כללי

1. הוועדה לענייני ביקורת הינה אחד מגופי הביקורת המוכרים בחוק. זוהי ועדה סטטוטורית, שהרכבה, תפקידיה וסמכויותיה קבועים בפקודת העיריות. (סעיף 149 ג'). שבעת חברי הוועדה נבחרים על-ידי מועצת העירייה מקרב חבריה.
2. תפקידיה של הוועדה לדון בכל דוח של מבקר המדינה ושל נציב תלונות הציבור, בכל הנוגע לתפקידי העירייה, בכל דוח של מבקר משרד הפנים ובדוחות של מבקר העירייה. כמו-כן, על הוועדה לעקוב אחר תיקון הליקויים שהעלתה הביקורת. הוועדה רשאית לדון בכל דוח ביקורת על העירייה שהוגש לפי דין. הוועדה תגיש למועצה את סיכומיה והמלצותיה.
3. הרכב ועדת הביקורת זכה אף הוא להתייחסות מיוחדת של המחוקק. חבריה, כאמור, נבחרים רק מתוך חברי המועצה. ראש הרשות וסגניו לא רשאים להיות חברים בה. הרכב הוועדה צריך להיות תואם ככל שניתן את ההרכב הסיעתי של המועצה ואילו יו"ר הוועדה יהיה מהאופוזיציה ולא יכהן כדירקטור בגוף עירוני מבוקר (סעיף 149 ג (ג) (1)) לפקודת העיריות.
4. מפאת החשיבות הרבה שמייחס המבקר לפעילותה של הוועדה ויכולתה לתרום, לסייע ולקדם את פעילות הביקורת הנעשית בעירייה, החליט המבקר, כי בכל דוח שנתי ייכלל דוח שיסקור את פעולותיה של הוועדה לענייני ביקורת בדוח מבקר העירייה ובדוח רואה החשבון של משרד הפנים. דוח זה הינו השני בסדרה, המסכם את פעולות הוועדה לשנים 2001-2002.
5. התכנסויות הוועדה ונושאי דיניה

5.1 מועדי התכנסויות הוועדה בשנת 2002, מספר החברים המשתתפים ונושאי דיוניה, מוצגים בטבלה שלפניכם :

מס' מועד ההתכנסות	מספר חברי הוועדה שנכחו	הדוח	נושאי הדיון
1. 16/1/02 ישיבה מס' 8	5	מס' 17 של מבקר העירייה לשנת 2001	1. הקמת אולם הריקודים והמזנון בקאנטרי. 2. קבלני הסעים באגף החינוך. 3. תחזוקת גנים.
2. 17/2/02 ישיבה מס' 9	3	דוח רו"ח של משרד הפנים לשנת 2000	1. מערך השכר וכוו-אדם. 2. ניהול תקציבי העירייה. 3. חלוקת דוח מבקר העירייה מס' 18.
3. 5/3/02 ישיבה מס' 10	4	דוח רו"ח של משרד הפנים לשנת 2000	1. נכסי העירייה. 2. גביית ארנונה.
4. 19/3/02 ישיבה מס' 11	5	דוח רו"ח של משרד הפנים לשנת 2000 ודוח מס' 17 של מבקר העירייה	1. דוח רו"ח על אגף שח"ם. 2. מעקב אחר תיקון הליקויים של דוח מבקר העירייה מס' 17. 3. גיבוש מסמך סיכום של הוועדה.
5. 21/5/02 ישיבה מס' 12	6	דוח רו"ח של משרד הפנים לשנת '99	גיבוש מסמך סיכום חדש של הוועדה לדוח רו"ח לשנת '99.
6. 2/7/02 ישיבה מס' 13	4	דוח מבקר העירייה מס' 18 לשנת 2001	מעקב אחר תיקון הליקויים בנושאי חברת חוף בת-ים.
7. 9/10/02 ישיבה מס' 14	4	דוח מבקר העירייה מס' 18 לשנת 2001	1. המחלקה לתרבות תורנית. 2. מועדוני הקשישים בבת-ים. 3. המרכז לפיתוח סגלי הוראה (מרכז פדגוגי). 4. חלוקת דוח רו"ח לשנת 2001.
8. 25/11/02 ישיבה מס' 15	4	דוח מבקר העירייה מס' 18 לשנת 2001	1. היכל התרבות. 2. האודיטוריום. 3. מחלקת חוף הים.

5.2 ועדת הביקורת הינה ועדת חובה, לפיכך חייבת היא להתכנס לפחות אחת לשלושה

חודשים (סעיף 166 (אא)) לפקודת העיריות.

מהטבלה עולה, כי בסך הכל התכנסה הוועדה בשנת 2002 שמונה פעמים.

5.3 בשנת 2002 ניתן לראות, כי מספר חברי הוועדה הנוטלים חלק בישיבות במוצע הינו

ארבעה חברים וגם פחתה כמות הפעמים שבהן התכנסה הוועדה ביחס לשנת 2001,

וזאת מהסיבות הבאות :

5.3.1 חברת ועדה אינה מגיעה כלל לדיוני הוועדה ובמהלך שנת 2002 לא הופיעה

אפילו לדיון אחד של הוועדה. חבר ועדה אחר הופיע פעמיים בלבד לדיוני

הוועדה. ראוי לציין, כי פקודת העיריות אינה נותנת דעתה לאותם מצבים שבהם חברי ועדה, כל שכן ועדת חובה, אינם משתתפים ונוטלים חלק פעיל בוועדות אליהן הם מונו מתוקף החלטת המועצה. תופעה זו מאפיינת גם ועדות אחרות בעירייה.

5.3.2 דיוני הוועדה נדחים כתוצאה מחוסר יכולת לזמן מספר חברים הנדרש לקיום "קוורום" המאפשר פתיחת דיוני הוועדה וגם אלו המתקיימים ברוב המקרים, אינם מתחילים במועד שנקבע.

5.3.3 בחלק לא מבוטל מהשיבות, החל מנובמבר 2000, דיוני הוועדה מתחילים רק בפורום מצומצם של שלושה חברים בלבד (מתוך ה-שבעה), וגם ישיבות אלה לא נפתחות בזמן שנקבע בזימון לישיבה, וזאת לאחר שהוועדה ממתינה כחוק 30 דקות מהמועד שבו היתה אמורה להתחיל את דיוניה. הדבר פוגע באיכות הדיונים המתנהלים בישיבות וברמת ההמלצות שהוועדה מביאה בסופו של תהליך למועצת העירייה. כמו-כן, איחורים ודחיות אלו פוגעים גם בפקידות המקצועית המוזמנת לדיונים ונאלצת להמתין זמן ממושך עד שחברי הוועדה הנכבדים מגיעים לישיבה.

6. הגשת תשובות ראש העירייה לוועדה

6.1 בפקודת העיריות נקבע, כי תוך שלושה חודשים מקבלת דוח המבקר, יגיש ראש העירייה לוועדה לענייני ביקורת את הערותיו על הדוח וימציא לכל חברי המועצה עותק מהדוח בצרוף הערותיו.

6.2 דוח מס' 18, המסכם את עבודת מבקר העירייה לשנת 2001, הוגש לראש העירייה ב-17 בפברואר 2002, ומספר ימים לאחר מכן חולק לחברי הוועדה. הדוח, בצרוף הערות ותשובות ראש העירייה חולקו לכל חברי המועצה ב-30 במאי 2002.

6.3 עד כה לא נהגה העירייה להגיב בכתב על דוח רואה החשבון של משרד הפנים. לדוח משרד הפנים שהוגש בשנים '98, '99 ו-2000, הכינה העירייה מסמך תגובה מסודר, שנשלח למנהל אגף הביקורת במשרד הפנים והוגש גם לוועדת הביקורת ולחברי המועצה.

6.4 הוועדה החלה לדון בדוח מס' 18, רק ב-2/7/2002, ועד כה התקיימו דיונים רק במחצית מנושאי הדוח. עשרה חודשים חלפו מאז חולק הדוח השנתי לוועדת הביקורת וזו טרם סיימה את דיוניה בדוח.

7. סיכום עבודת הוועדה

7.1 פקודת העיריות סעיף 170 ג' (ד) (ה), מגדירות את אופן טיפולה של הוועדה ומועצת העירייה בדוח מבקר העירייה:

"הוועדה תדון בדוח המבקר ובהערות ראש העירייה עליו ותגיש למועצה לאישור את סיכומיה והמלצותיה בתוך חודשיים מיום שנמסרו לה הערות ראש העירייה".
"תוך חודשיים מהיום שהגישה הוועדה את סיכומיה והצעותיה תקיים המועצה דיון מיוחד בהם ותחליט בדבר אישורם".

7.2 מאידך, לא קיימת כיום כל חקיקה המגדירה את אופן טיפולה של העירייה בדוח רואה החשבון של משרד הפנים. לפיכך, מצרף מנהל אגף הביקורת את הנחיותיו במכתב הנשלח לראש העירייה והמצורף לדוח הביקורת ולמבקר העירייה.
ראוי לציין, כי מנהל אגף הביקורת אינו מעביר את דוח הביקורת גם ליו"ר הוועדה לענייני ביקורת משיקולים שאין מבקר העירייה מצליח להבינם.
מבקר העירייה פנה למנהל אגף הביקורת וביקשו להעביר את הדוח גם ליו"ר ועדת הביקורת בעיריות, אולם נענה בשלילה.
כמו-כן, נתבקש מנהל אגף הביקורת במשרד הפנים להסדיר בחקיקה בפקודת העיריות את אופן טיפולה של העירייה בדוח הביקורת של משרד הפנים, אולם עד כה לא נעשה כל טיפול בנושא.

7.3 לדיוני הוועדה בדוח מבקר העירייה מוזמנים מנהלי המחלקות המבוקרים ומנהלי האגפים הממונים. המבקר ומנהלי הביקורת מציגים את ממצאי הדוח העיקריים והמבוקרים מתייחסים בעיקר לאופן תיקון הליקויים לאחר הביקורת.

7.4 לדיוני הוועדה בדוח רואה החשבון של משרד הפנים, מוזמנים בעיקר גזבר העירייה והמשנה למנכ"ל, הממונה על מחלקת משאבי אנוש. דרישת מבקר העירייה ממנהל אגף הביקורת במשרד הפנים, שמשדר רואה החשבון שעורך את הדוח ייטול חלק בדיוני הוועדה נתקלת בקשיים.

מנהל אגף הביקורת דורש, כי כל זימון יתנהל דרכו, כשהוא אינו שש מבחינה עקרונית, כי משרד רואה החשבון ייטול חלק בדיוני הוועדה בטענה שאלו נבחרו ציבור פוליטיים. חוסר שיתוף פעולה זה מוביל לדיונים לא יעילים, שאינם מובילים לכל תוצאה, וההפקידות המקצועית של העירייה מקעקעת אחת לאחת את כל ממצאי הדוח באין יכולת לענות למבוקרים.

7.5 בגמר הדיונים בוועדה, מגבש יו"ר הוועדה את סיכומיה במסמך טיוטה עליו נערך דיון מסכם בוועדה ולאחר גיבושו ואישורו הסופי הוא מועבר בצרף מכתבו של יו"ר הוועדה אל ראש העירייה, ל-יו"ר מועצת העירייה ולמזכיר העירייה, בבקשה לזמן דיון במועצת העירייה בנושא.

7.6 טיפולה של הוועדה בדוח מבקר העירייה מס' 17 החל, כאמור, רק ב- 27 ביוני 2001. כאמור, הוועדה סיימה את דיוניה בדוח בחודש מרץ 2002, אולם טרם גיבשה את

סיכומיה והמלצותיה לדוח ונראה שהדוח נשכח מעיני הוועדה. שנה ומחצה חלפו וטרם נערך דיון מסכם במועצה בדוח 17.

7.7 ראוי לציין, כי החל מדוח 17, כולל המבקר בדוח השנתי ביקורת מעקב אחר אופן תיקון הליקויים העיקריים מחמשת הדוחות השנתיים של שנים עברו. הדבר התבצע גם בדוח מס' 18. הוועדה לא מנצלת כלי עזר מעולה זה ואינה דנה באופן יסודי ומעמיק בכל אותם תחומי הביקורת שלא טופלו בעירייה או בליקויים החוזרים על עצמם שנה אחר שנה ואינם מטופלים על-ידי העירייה כראוי.

7.8 כמו-כן ראוי לציין, כי בישיבת המועצה בתאריך 4/2/02, נערך דיון מיוחד במועצת העירייה בסיכומיה והמלצותיה של הוועדה לדוח מס' 16, שלושה עשר חודשים אחרי שהוגש לראש העירייה. (פי שניים זמן מאשר קוצבות התקנות בדיני העיריות).

7.9 ועדת הביקורת לא קיימה ולו פעם אחת בדיקת מעקב אחר אופן יישום החלטותיה וסיכומיה של מועצת העירייה, לאחר שזו דנה בדוח מבקר העירייה.

7.10 סיכומיה של הוועדה לדוח רואה החשבון של משרד הפנים לשנת 2000, גובשו בנובמבר 2002 על-ידי הוועדה, ונשלחו לחברי הוועדה, אולם טרם סוכמו, ולפיכך לא הובאו לדיון בפני מועצת העירייה. על-פי הוראת מנהל אגף הביקורת של משרד הפנים, הדוח היה אמור להיות נדון במועצת העירייה עד ה-31 בדצמבר 2001.

7.11 טיפולה של הוועדה בדוח רואה החשבון של משרד הפנים לשנת 2001, טרם החל. הדוח התקבל בעירייה ב- 2/10/02. יו"ר הוועדה קיבל את הדוח ממבקר העירייה ב- 9/10/02. על-פי הנחיותיו של מנהל אגף הביקורת במשרד הפנים, הטיפול בדוח אמור היה להסתיים עד ה- 29 בדצמבר 2002.

7.12 לדעת הביקורת, לוח הזמנים שאותו מעמיד מנהל אגף הביקורת במשרד הפנים לעירייה לטיפול בדוח והבאתו לדיון במועצה אינו ריאלי לחלוטין, אינו מתחשב כלל בפעילותה של הוועדה לענייני ביקורת או בפעילותה של העירייה, אף לא פעם אחת עמדה העירייה בלוח זמנים זה או קרוב אליו.

8. סיכום

8.1 טיפולה של הוועדה לענייני ביקורת בדוחות הביקורת של מבקר העירייה ורואה החשבון של משרד הפנים הינו איטי ומסורבל, אינו מתבצע במסגרת המועדים המוכתבים בתקנות דיני העיריות או בהנחיות מנהל אגף הביקורת במשרד הפנים. הוועדה והעירייה אינן עומדות בלוח הזמנים הנדרשים מהם ולדבר זה השלכה ישירה על האפקטיביות של דוחות הביקורת.

8.2 התוצאה מהמצב המתואר בסעיף 8.1 הינה, שדוח מבקר העירייה המוגש לראש העירייה ולוועדה לענייני ביקורת, מגיע אל שולחנה של מועצת העירייה באיחור רב מאד.

על-פי דיני העיריות, הדוח השנתי אמור להגיע אל שולחן המועצה בתוך פרק זמן של חמישה עד שבעה חודשים מיום הגשתו לראש העירייה ולוועדה לענייני ביקורת. בפועל, המועצה דנה בדוח לאחר כשנה וחצי-שנתיים. המשמעות של האיחור הרב בהבאת הדוח למועצה הינה מבחינתה של הביקורת, שנושאי הביקורת וסיכומי הוועדה בחלק מהמקרים כבר אינם רלוונטיים. הנושאים שבהם עוסק הדוח מיושנים, "משתכחים" וירדו זה מכבר מסדר-היום.

8.3 ועדת הביקורת, כאחת מוועדות החובה החשובות בעירייה, מתקשה להתכנס כתוצאה מהעדרות או חוסר יכולת או רצון של חבריה להגיע לדיונים. הדבר מביא לדחיות בדיונים וחוסר יכולת להגיע בהקדם לסיכום מסודר של דוחות הביקורת, כמתחייב בתקנות דיני העיריות.

8.4 הביקורת סבורה, כי על העירייה להמשיך ולהכין מסמך תגובה מסודר, מדי שנה בשנה, בדומה למסמך התגובה שהוכן לדוח רואה החשבון לשנת 2000. מסמך זה יהווה למעשה את תשובת ראש העירייה לדוח רואה החשבון, בדומה לתשובות ראש העירייה לדוח מבקר העירייה, ויהווה כלי עזר בידי המנהלים המופיעים בוועדת הביקורת.

8.5 ראוי, כי הוועדה תקיים מעת לעת מעקב אחר אופן ביצוע המלצותיה, הן באמצעות דוח מעקב אחר תיקון הליקויים של מבקר העירייה, הן באמצעות זימון מנהלי האגפים שיעבירו דיווח לוועדה והן באמצעות דרישה מ-יו"ר מועצת העירייה לדווח לחברי המועצה על ביצוע החלטות שהתקבלו במועצת העירייה לאחר אישור המלצות ועדת הביקורת.

8.6 כמו-כן ראוי, כי הוועדה תטפל באופן מסודר ויעיל בדוח המעקב אחר תיקון הליקויים שעורך ומגיש המבקר בדוח השנתי. יש לזמן את אותם מנהלי האגפים ומנכ"ל העירייה לדיון בוועדה ולקבל את הסבריהם לאי-ההתקדמות בתיקון הליקויים הנמשכים משנה לשנה ואינם באים לתיקונם.

8.7 אי-השתתפותם של רואי החשבון שערכו את הביקורת בעירייה בדיוני הוועדה, פוגעים ברמה המקצועית של הדיונים ובחוסר יכולת לאמת את הממצאים. לפיכך, ראוי, כי יו"ר ועדת הביקורת ייזום פעילויות בנושא מול משרד הפנים, במגמה לעגן את השתתפות רואי החשבון באופן קבוע בדיוני הוועדה כשזו דנה בדוח.

8.8 עוד מומלץ, כי יו"ר הוועדה יפנה בדרישה אל מנהל אגף הביקורת במשרד הפנים, בכדי לקבל ישירות את דוח הביקורת הנערך מדי שנה ונשלח לעירייה ולדרוש, כי משרד הפנים יעגן בחקיקה את אופן טיפולה של העירייה בדוח רואה החשבון, בדומה לחקיקה העוסקת בדוח מבקר העירייה.